

Kuo u 'osi malu au 'o 'ikai ke u toe puke fakamāhina.

'Oku kei fiema'u ke Sivi hoku kia'i Taungafanau (Pap smears)?

'Io, 'e lava ke fakautuutu ange 'a e fakatu'utāmaki 'e ala ma'u ke kanisā ho kia'i taungafanau' 'o ka lahi ange ho ta'u motu'a. 'Oku mahu'inga ke sivi fakata'u ua ho kia'i taungafanau, 'o tatau ai pe pe kuo ke 'osi mohe mo ha tangata, pea 'oku taha pe 'a e tangata 'oku ke mohe mo ia'. Pea ke sivi foki 'i he 'osi ho'o malu'.

Kuo u fakatokanga'i 'oku ngali kehe 'a e hafu e toto'

Kapau 'oku ngali kehe 'a e hafu e toto' pe ka 'oku hafu ha huhu'a kovi mei ho halangatama, pea ke sio leva he vave taha' ki ho'o toketā.

'Oku 'ikai ke u manatu'i 'a e taimi fakamuimui ne sivi ai hoku kia'i taungafanau'

Mahalo pe 'oku 'i ai ha founga fakangāue 'oku fakamanatu atu ai 'e ho'o toketā pe kiliniki ki he mo'ui, 'a ho'o taimi sivi hoku mai'. 'Oku 'i ai 'a e tohi lesisita 'a e siteiti' mo e vahenga kotoa pe 'oku nau lekooti ai 'a e ngaahi ola 'o e sivi 'o e kia'i taungafanau'. 'E li atu ha tohi fakamanatu kiate koe kapau kuo tuai ho sivi hoku mai' pe ko ha faito'o na'e tonu ke fai. Kapau 'oku 'ikai ke ke fiema'u ke lekooti 'a e fakaikiiki ho ngaahi sivi' he tohi lesisita' pe ke li atu ha ngaahi tohi fakamanatu, pea ke talaange ia ki ho'o toketā.

'E lava ke fai 'i fē 'a e sivi hoku kia'i taungafanau'?

'E lava ke 'ai ha'o 'apoinimeni mo ho'o toketā, neesi pe 'i ha kiliniki fakakaukau'i 'o e famili' 'i ho kolo'. 'E lava ke ke kole ke sivi koe 'e ha toketā fefine pe ha neesi. Kapau 'oku ke fiema'u ha taha fakatonulea ke 'iai, talaange ia lolotonga ho'o 'ai 'a e 'apoinimeni'. 'Oku sai pe kapau te ke 'alu mo hao kaume'a pe ha taha he famili'.

Kuo u fanongo 'oku 'i ai ha huhu malu'i fo'ou 'oku ne ala ta'ofi 'a e kanisā 'o e kia'i taungafanau'

'Io, 'oku 'i ai 'a e huhu ta'ofi 'oku ma'u pea 'oku ne ala ta'ofi 'a e mahaki pipihi 'oku fakatupu 'e he fa'ahinga vailasi ko e HPV 'a ia 'oku ne fakatupu 'a e fa'ahinga kanisā e ni'hi 'o e kia'i taungafanau'. Kuo

tali 'i 'Aositelēlia ni 'a e huhu ta'ofi 'a e fānau fefine 'i he vaha'a 'o e ta'u 9 ki he 26.

'Oku ma'u ta'etotongi 'a e huhu ta'ofi ko 'eni' 'i he malumalu 'o e Polokalama Huhu Ta'ofi Fakafonua'.

'E lelei taha 'a e huhu ta'ofi 'o kapau 'e 'oange ki he fānau 'oku te'eki ai ke nau mohe mo ha tangata.. 'Oku fakataumu'a 'a e faito'o malu'i ko 'eni' ke ne ta'ofi 'a e kanisā 'a e kia'i taungafanau 'o e kakai fefine' 'o e ngaahi to'utangata ka hoko mai'. Kapau 'oku ke 'i he vaha'a 'o e ta'u 12 ki he 26 pe 'oku 'i ai ha'o tama fefine 'i he vaha'a 'o e ta'u 12 ki he 26, pea ke talanoa mo ho toketā fekau'aki mo e kamata 'o e huhu malu'i ko 'eni'.

'Oku kei mahu'inga ke fai ma'u pe hono sivi 'o e kia'i taungafanau' he ko e huhu malu'i ia te ne ta'ofi pe ni'hi 'o e vailasi HPV 'a ia 'oku ne fakatupu 'a e kanisā 'o e kia'i taungafanau'.

'Oku kei mahu'inga ke fai ma'u pe hono sivi 'o e kia'i taungafanau' he 'oku 'ikai malava 'e he faito'o malu'i HPV ia 'o malu'i kakato koe mei he ngaahi vailasi HPV 'a ia 'oku nau fakatupu 'a e kanisā 'o e kia'i taungafanau'.

'Oku ma'u atu ha ngaahi fakamatala kehe fekau'aki mo e HPV pea mo e huhu malu'i 'i he website Immunise Australia Program www.immunise.health.gov.au

Ko e malu'i lelei taha mei he kanisā 'o e kia'i taungafanau' ko hono sivi ma'u pe ho kia'i taunga fanau' 'i he ta'u 'e ua kotoa pe.

Telefoni ki he 13 15 56 (totongi tatau mo e telefoni fakaekolo) 'o kapau 'oku ke fiema'u ha ngaahi fakamatala kehe fekau'aki mo e Sivi 'o e Kia'i Taungafanau', pe 'oku ke fiema'u ke liliu pe to'o 'a e ngaahi fakamatala fakaikiiki 'o'ou mei he tohi lesisita 'o e Sivi Kia'i Taungafanau 'i ho siteiti' pe vahenga'.

Kapau 'oku ke faingatā'ia he fetu'utaki 'i he lea fakapapāangi, tā ki he Ngaahi Sevesi Liliulea mo Fakatonulea ke nau tokoni'i koe 'i he fika **13 14 50**. 'E totongi tatau pe 'eni mo e telefoni fakaekolo.

'Ahi ki he'ema website ko e www.cancerscreening.gov.au

Na'e sivi fakamuimui ho kia'i taungafanau 'anefē?

'E malava ke ta'ofi 'a e fa'ahinga kanisā lahi 'o e kia'i taungafanau' kapau 'e sivi fakata'u ua ma'u pe 'a e fefine kotoa pe

National Cervical Screening Program

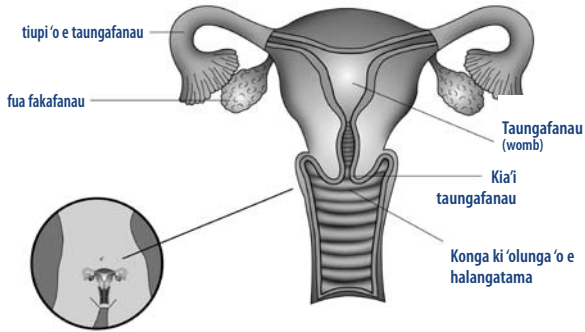
A joint Australian, State and Territory Government Initiative

Ko e hā 'a e Sivi 'o e Kia'i Taungafanau'?

Ko e sivi faingofua 'a e sivi 'o e kia'i taungafanau' ke vakai'i pe 'oku mo'ui lelei ho kia'i taungafanau'. 'Oku tu'u ho kia'i taungafanau' i he hu'anga ki ho taungafanau, pea 'oku tu'u i 'olunga ho halanga tama' (vakai ki he fakatātā 'i lalo').

'Oku lau miniti pe 'a e sivi' pea 'oku 'ikai ke mamahi foki.

Ko e founa lelei taha ke ta'ofi 'a e kanisā 'o e kia'i taungafanau' ko hono sivi fakata'u ua ma'u pe.

Ko e hā hono 'aonga 'o e sivi e kia'i taungafanau'?

'Oku malava 'e he sivi ni ke tala kei taimi pe 'oku 'asi ha kanisā he kia'i taungafanau'. Taimi 'e ni'ihi 'oku liliu 'a e fa'unga me'a (cells) 'o e kia'i taungafanau' mei he mo'ui lelei' ki he tukunga 'oku ta'efakafiemālie (abnormal). 'Oku lava 'e he sivi 'o e kia'i taungafanau' 'o ma'u vave 'a e ngaahi fa'unga me'a ta'efakafiemālie kimu'a pea 'asi 'a e kanisā.

Ko e hā 'a e me'a 'oku ne fakatupu 'a e kanisā 'o e kia'i taungafanau'?

Ko ha mahaki pipihi 'oku fakatupu 'e ha vailsasi ko e HPV (human papillomavirus) 'oku ne fakatupu 'a e meimei kotoa 'o e fa'ahinga kanisā 'o e kia'i taungafanau'. 'Oku teau tupu 'a e fa'ahinga HPV kehekehe pea ko e fa'ahinga 'e ua heni 'oku na fakatupu 'a e ngaahi kanisā maheni 'o e kia'i taungafanau' i 'Aositelēlia ni.

'Oku lahi 'a e 'asi 'a e HPV. 'Oku tokolahi 'a e kakai (toko fa' i he toko nima) te nau ma'u 'a e HPV lolotonga 'enau mo'ui'. Ko e taha kotoa pe kuo 'osi mohe mo ha tangata 'oku ala ke ne ma'u 'a e HPV.

'I he taimi lahi, 'oku lava ke mole atu 'a e HPV hili ha ngaahi ta'u.

Taimi 'e ni'ihi 'oku lava ke nofo 'a e vailasi' 'o fuoloa ange 'i ho sino', pea ala hoko ai ke kanisā ho kia'i taungafanau'. 'Oku fa'a fuoloa pea toki 'asi — 'i ha ta'u nai 'e 10.

'Oku lava 'e he sivi fakata'u ua' ke ma'u 'a e ngaahi liliu ki he fa'unga me'a 'o e kia'i taungafanau' 'a ē 'oku fakatupu 'e he HPV kimu'a pea liliu 'o hoko ko e kanisā. 'E tokoni kiate koe ho toketā, neesi pe tokotaha ngāue ki he mo'ui' ke fakapapau 'i 'oku siofi 'a e tu'unga ho'o mo'ui lelei' pea mo faito'o koe 'o ka fiema'u koe' uhi ke ke kei ma'u ha mo'ui lelei.

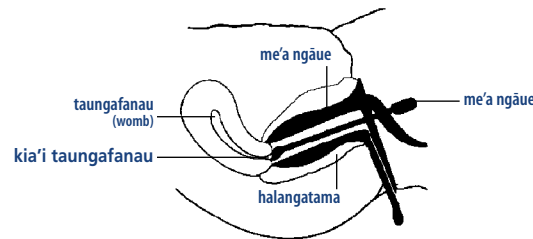
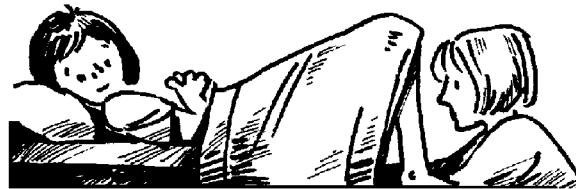
Ko hai 'oku fiema'u ke sivi hono kia'i taungafanau'?

'Oku totonu ke sivi fakata'u ua 'a e kakai fefine kotoa pe 'i he vaha'a 'o e ta'u 18 ki he 70 kuo nau 'osi mohe mo ha tangata. 'Oku tatau aipe pe ko e tangata 'oku ke mohe mo ia ko ho mali', 'oku tonu ke ke kei sivi ma'u pe.

Fēfē kapau kuo 'osi to'o hoku taungafanau'?

'Oku fa'a fiema'u pe ke ke sivi 'o fakatatau ki he fa'ahinga tafa to'o taungafanau na'e fai kiate koe'. Talanoa ki ho toketā, neesi pe tokotaha ngāue ki he mo'ui' pe ko e hā 'a e me'a 'oku lelei taha kiate koe'.

'Oku anga fēfē hono fai 'a e sivi 'o e kia'i taungafanau'?

Ko e me'a 'eni 'oku hoko'...

'Uluaki' 'e talaatu 'e he toketā ke to'o ho vala' mei ho kongaloto' ki lalo pea ke ke tokoto fo'ohake ke teu 'a e sivi'. 'E lava ke ke kole ke sivi koe 'e ha toketā fefine. Hoko atu koe ngāue'aki 'e he toketa 'a e speculum (me'a ngāue fakametikolo) ke ne fakaava ho halangatama' ke 'asi lelei ange ho kia'i taungafanau'.

'E heu lelei mai ha kongā 'o e fa'unga me'a mei ho kia'i taungafanau' 'aki ha polosi si'isi' pe spatula (ki'i kongā pelesitiki pe papa). Pea tuku nautolu ki he kongā sioata (glass slide) pea 'ave leva ki he feitu'u fai'anga sivi' (lab) ke nau fakasio mo sivi faka'auliliki 'aki 'a e sio'ata faka'ata (microscope).

'Oku ongo fēfē?

Te te fa'a ongo'i mā 'i he taimi 'oku fai ai 'a e sivi ho to kia'i taungafanau. Manatu'i, ko e ngāue faka'aho pe ia 'a e tokotaha 'oku ne fai 'a e sivi' pea 'oku 'ikai ke nau mā kinautolu.

'E lava ke ke ongo'i faingata'a'ia, ka he 'ikai te ke mamahi'ia koe. Kapau 'e mamahi, talaange ki ho toketā, neesi pe tokotaha ngāue ki he mo'ui' i he vave taha.

Fēfē 'a e ola'?

'Oku mahu'inga ke ke 'eke ki ho toketā 'i he taimi 'oku fai ai ho sivi' 'a e taimi 'e ma'u mai ai 'a e ola' pea 'e fēfē hono 'omai.

'Oku fa'a ola lelei pe

Fēfē kapau 'e 'ikai ke lelei 'a e ola'?

Kapau 'e 'ikai lelei 'a e ola' 'oku 'ikai ke 'uhinga ia kuo ke kanisā. Taimi lahi te ke pihia he mahaki' pea 'e lava pe ke pulia fakanatula 'a e mahaki pipihi ni meiate koe.

Taimi 'e ni'ihi 'e fiema'u 'a e kakai fefine ke sivi tu'o lahi honau kia'i taungafanau'. 'Oku 'i ai 'a e fa'ahinga fa'unga me'a ia 'oku 'ikai ke sai pea 'e lava ke faito'o 'e ha toketā taukei (specialist). 'Oku fiema'u ke ke talanoa ki ho'o toketā, neesi pe tokotaha ngāue ki he mo'ui' fekau'aki mo e me'a 'e lelei taha kiate koe'.